

НОВЕ ВИДАННЯ ПРО РОДИНУ ШУХЕВИЧІВ

І ааеїт ЕАІ УІ

*Адп'яіє: І. ? Д³а Оооаае:³а. — ²ааіі-
Обаіє³аіііе, 2005. — 264 п.*

У видавництві “Нова зоря” вийшло вже друге видання книги відомого вченого, доцента Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника Петра Івановича Арсенича “Рід Шухевичів” (Івано-Франківськ, 2005), що свідчить про попит на такого роду праці. У ній розкриваються життя і діяльність родини Шухевичів, розвінчуються фальсифікації про активних учасників ОУН-УПА — тема особливо актуальна в умовах постійної дихотомії між Сходом і Заходом України та має важливе значення у питанні виховання національної самосвідомості українців. Всім відомо, що жителі західних і східних областей дотримуються протилежних поглядів на одні й ті ж історичні події та особистості. Серед іншого, це питання офіційного визнання воїнів УПА борцями за незалежність України. Білі плями та наслідки свідомих фальсифікацій (насамперед історії України) і надалі залишаються джерелами хибних стереотипних уявлень про нібито відомі історичні постаті та їх діяння. Виправдовує себе сентенція: країна мусить знати своїх героїв. Саме тому необхідно ознайомити суспільство із правдою, можливо, без прикрас, правдою, якої не всі хочуть і бояться чути. Серед учених, хто присвятив свою діяльність висвітленню порушеної теми, П. І. Арсенич, чия книга “Рід Шухевичів” має можливість запропонувати читачам.

Матеріал книжки цікавий і водночас викликає низку запитань, тобто робота не зали-

шає байдужим. Читаючи про рід Шухевичів відчуваєш, що, незважаючи на історичну освіту, недостатньо обізнаний із життєдіяльністю людей, яким належить значна роль в історії України.

Книга читається легко, оскільки написана живою розмовною мовою, без нагромодження науково-словесних зворотів. Структуру праці складають розділи: короткий вступ, у якому подано нарис про походження роду Шухів (пізніше Шухевичів), детальні родоводи двох родин — Осипа та Юліана Шухевичів, з яких вийшли найвідоміші їх представники. На основі численних вітчизняних та закордонних архівних і опублікованих матеріалів П. Арсенич подає генеалогічний перелік роду Шухевичів та споріднених із ним сімей від початку ХІХ століття до наших часів. При цьому автор не обмежується констатацією дат і місць народження та смерті, а зупиняється на характеристиці життя та діяльності людей, яким вважає за доцільне приділити більшу увагу в дослідженні.

У наступних двох розділах-життєписах йдеться про найвідоміших Шухевичів. Перший присвячений життю та діяльності вченого В. О. Шухевича, другий — генералові Української Повстанської Армії Р. О. Шухевичу, відомому під псевдонімом Тараса Чупринки. Частина про Володимира Шухевича складається з кількох підрозділів, які характеризують різні грані його інтересів як етнографа та культурного і політичного діяча. Зацікавлять відомості про взаємини та співпрацю вченого з представниками тогочасної української інтелігенції: І. Франком, М. Ли-

сенком, Ф. Вовком, Ф. Колессою, Б. Грінченком, М. Коцюбинським, з якими він зустрічався як член НТШ і товариства Просвіта. Активний учасник політичних подій, видавець та редактор численних журналів, організатор львівського хорового товариства, популяризатор українського театру в Галичині, у книзі він розкривається насамперед як науковець. У своїй багатогранній діяльності Володимир Шухевич найбільше уваги приділяв етнографічним дослідженням та організації виставок і музеїв, де експонувалися предмети побуту гуцулів — одяг, вишивки, жіночі прикраси, музичні інструменти, предмети інтер'єра житла, твори різьбярства тощо. Окремий розділ книги П. Арсенича присвячено основній науковій праці В. Шухевича — п'ятитомному енциклопедичному виданню "Гуцульщина", яка на той час (на зламі ХІХ — ХХ ст.) була чи не єдиним ґрунтовним етнографічним дослідженням про культуру та побут українського субетносу гуцулів. Праця майже повністю базувалася на його власних спостереженнях та польових матеріалах і є цінним джерелом для вивчення культури гуцулів на сучасному етапі, коли багато її елементів зникло, а надто тепер, — із повсюдним поширенням маскультури.

У наступній частині книги автор розповідає про Романа Шухевича та деякі цікаві епізоди з життя легендарного генерала УПА, про трагічну долю його сім'ї в другій половині ХХ століття. На жаль, ця частина не така деталізована, як попередня, це скоріше огляд окремих віх життєвого шляху Тараса Чупринки.

У своїй праці П. Арсенич ставить за мету донести до широкого загалу інформацію про замовчувані раніше події та трагічну долю славетної родини, яка відіграла помітну роль у нашій історії, громадсько-політичному, науковому та мистецько-культурному житті Украї-

ни та за кордоном. На жаль, відносно невеликий обсяг книги не дає змоги детально зупинитися на окремих подіях, фактах чи особистостях, а тому працю слід сприймати як звід узагальнених відомостей про рід Шухевичів, з акцентом на висвітлення життя певних його представників. Слід зазначити, що перша частина праці — генеалогія роду — має науковий характер, а формат тих частин, де йдеться про конкретних учасників подій 20-30-х років ХХ ст., нагадує стислий варіант популярного колись у Радянському Союзі видання "Жизнь замечательных людей". Певним недоліком першої (родовідної) частини книги, на нашу думку, є відсутність графічного зображення генеалогічного дерева родини Шухевичів. Наявність останнього значно полегшила б сприймання матеріалу і дала змогу швидше зорієнтуватися в переліку імен та прізвищ. Втішило, що праця містить значну кількість фотографій та іншого ілюстративного матеріалу, тут наведено цікаві документи та спогади вихідців з родини Шухевичів.

Щодо зауважень до структури твору, вважаю більш доречним на майбутнє опублікувати родовід (генеалогічне дерево) Шухевичів окремою книжкою. Варто розширити життєписи найвідоміших Шухевичів — Володимира та Романа. Але слід зазначити, що, попри тематичну актуальність проблеми, хотілося б побачити її під дещо іншим, модернішим кутом зору, адже беззаперечне несприйняття набутків радянської доби може лише зашкодити об'єктивності. Загалом книга розрахована на широку аудиторію. Це скоріше науково-популярна публікація, а не суто наукова, що не применшує її цінності як видання краєзнавчого та науково-публіцистичного характеру.

Київ